

Ārlietu ministra Edgara Rinkēviča uzruna Saeimas ārpolitikas debatēs 2016. gada 26. janvārī

Publicēts: 26.01.2016.

Ziņas

Vairāk attēlu skatīt: www.flickr.com

Ļoti cienījamā Saeimas priekšsēdētājas kundze,

ļoti cienījamā Ministru prezidentes kundze,

Saeimas prezidija locekļi,

cienījamās deputātes un godātie deputāti,

ministri,

ekselences!

Man ir tas gods jau otro reizi 12. Saeimā uzrunāt Jūs ārpolitikas debatēs, lai atskatītos uz paveiktajiem darbiem pērn un iezīmētu tās ārpolitiskās reālijas un izaicinājumus, kas 2016. gadā sagaida Latviju, Eiropu un visu pasauli.

Latvijā ir ierasts ikvienu notikumu un parādību vērtēt kritiski, neticīgi un lielākoties pret jebko izturēties skeptiski. Taču ar pilnu

pārliecību varu apgalvot, ka vārdu salikums „Latvijas prezidentūra”, kas bija dzirdams teju katrā Latvijas mājā un mūsu kopīgais darbs starptautiski 2015. gadā ir augstu novērtēts. Tieši 2015. gads bija pirmais Eiropas Savienības tematisko gadu vēsturē, kad visas 28 dalībvalstis pievērsa iedzīvotāju uzmanību ārpolitikai, proti – attīstības sadarbībai. Tā norisē liela loma bija sadarbībai ar Latvijas nevalstiskajām organizācijām un sociālajiem partneriem.

Latvijas pirmā prezidentūra Eiropas Savienības Padomē apliecināja mūsu valsts starptautisko spēju vadīt Eiropas dienaskārtību un rast maksimāli labāko kopsaucēju starp 28 dalībvalstīm.

Jau no prezidentūras pirmajām dienām Latvijai bija jārisina vairāki svarīgi jautājumi:

bija jākoordinē un jāspēj rast jauni risinājumi Eiropas Savienības iekšējās drošības stiprināšanā, ko radīja pieaugošie terorisma draudi pēc tragiskajiem notikumiem Parīzē un Kopenhāgenā;

Latvijai bija jārod visu dalībvalstu kopsaucējs par Austrumu partnerības turpmāko nākotni un jāmeklē līdzsvarota pieeja dalībvalstu politikā attiecībā uz vienlīdzīgu atbalstu gan dienvidu, gan austrumu kaimiņiem;

Latvijas prezidentūras izskaņā Eiropas Savienība saskārās ar dramatisku migrācijas krīzi, kuras apjomi ģeometriskā progresijā turpināja un turpina pieaugt;

mēs spējam panākt Eiropas Stratēģiskā investīciju fonda izveidi, vienošanos par mobilo sakaru viesabonēšanas maksas atcelšanu, kā arī būtisku progresu gan Latvijai nozīmīgā Digitālā vienotā tirgus, gan Enerģētikas savienības izveidē.

Mūsu prezidentūra nebūtu iedomājama bez saliedētas un vienotas sadarbības starp Saeimu, Ministru kabinetu, visām nozaru ministrijām, Valsts prezidenta kanceleju, nevalstiskajām organizācijām, sociālajiem partneriem, pašvaldībām Latvijā un mūsu Latvijas ārlietu dienestu. Paldies, Jums!

Godātie deputāti!

Nevienas valsts, arī Latvijas, ārpolitiku nevar ielikt kalendārā gada rāmī. Nav šaubu, ka daudzi Eiropas un pasaules izaicinājumi, krīzes un šo krīžu cēloņu risināšana un novēršana turpināsies ne tikai šogad, bet arī turpmākajos gados. Un diemžēl ir jāatzīst, situācija Eiropā, kas pavisam nesen šķita esam mierīga, pat miegaina, ir radikāli mainījusies.

2016. gads no starptautiskās un drošības politikas perspektīvas būs sarežģīts, skaudrs un nemierīgs, jo teju par ikdienu ir kļuvis nebeidzamais krīžu virpulis pasaulē. Tā postošās sekas atstāj ilgstošu ietekmi uz Eiropas Savienības kopējo ārējo un drošības politiku.

Terorisms un nekontrolētās migrācijas plūsmas Eiropā, neprognozējamā un agresīvā Krievijas rīcība, spriedze Ukrainas austrumos, karadarbība Sīrijā un Lībijā, nestabilitāte Tuvajos Austrumos, dažādu teroristisku organizāciju veiktā ārvalstu kaujinieku vervēšana un šo organizāciju pieaugošās nauda un vardarbības propagandas kampaņas - tās ir problēmas, kuru risinājumi būs jāmeklē pasaulē, Eiropā un Latvijā.

Nav šaubu, ka šogad viens no lielākajiem Eiropas un pasaules izaicinājumiem būs migrācijas krīze un šīs krīzes seku novēršana. Eiropas politiskai un ekonomiskai vienotībai pārbaudījums būs gaidāmais referendums par Lielbritānijas turpmāko dalību blokā, un Šengenas zonas nākotne.

Gan Eiropas Savienības, gan ikvienas dalībvalsts līderiem būs jāpieliek maksimāli pūliņi, lai rastu adekvātus, savstarpēji pieņemamus un ilgtermiņa risinājumus. Pretējā gadījumā mēs kādu rītu tik tiešām varam pamosties pie drupu kaudzes, ko sauca par Eiropas Savienību.

Diemžēl arī šogad redzēsim dažādas intensitātes spriedzi un konfliktus Afganistānā, Jemenā, Sīrijā, Lībijā, Irākā un vairākās Āfrikas valstīs. Bažas rada attiecību saasinājums starp Irānu un Saūda Arābiju, faktiski ir apstājis Tuvo Austrumu miera process.

Ar mainīgām sekmēm notiek starptautisko koalīcijas spēku un atsevišķu valstu cīņa ar teroristiskām organizācijām – tā dēvētā “Islāma valsts”, “Boko Haram”, “Al Qaeda” un citām.

Zemās naftas cenas var atstāt būtisku ietekmi uz pasaules ekonomisko izaugsmi un kalpot par pamatu jaunu konfliktu cēloņiem.

Tie ir tikai daži faktori, kas ietekmēs starptautisko attiecību fonu, ekonomisko un drošības situāciju pasaulē, Eiropā un arī Latvijā.

Godātie deputāti!

Starptautiskajā politikā darbojas savienoto trauku princips un neviena valsts nespēj pastāvēt atrauti no reālajām, kas norisinās mūsdienu pasaulē. Latvija nav izņēmums. Mūsu valsts līdzšinējā vēsture māca, ka mēs nedrīkstam palikt vieni. Un mēs neesam vieni!

Jau vairāk nekā pirms divdesmit gadiem ir bijis tālredzīgs un pareizs lēmums Latvijai integrēties Eiroatlantiskajā telpā un kļūt par pilnvērtīgu Eiropas Savienības un NATO dalībvalsti. Tādējādi esam uzņēmušies arī noteiktas saistības un pienākumus, kas noteic mūsu valsts ārpolitikas pamatprincipus.

Mūsu interesēs ir stabila, droša un ekonomiski konkurētspējīga Latvija! Mūsu interesēs ir vienota un stipra Eiropas Savienība! Un mūsu interesēs ir spēcīga Ziemeļatlantijas līguma organizācija, kas spēj efektīvi pielāgoties jaunajai drošības situācijai pasaulē! Tādēļ Latvijas ārpolitikai šogad būs jākoncentrējas uz vairākiem savstarpēji papildinošiem uzdevumiem:

- pirmkārt, jāstiprina Latvijas ārējā drošība, panākot ilgtermiņa NATO spēku klātbūtni mūsu reģionā;
- otrkārt, jāveicina Eiropas Savienības vienotība un efektivitāte, kas nodrošinātu stabilitāti Eiropas Savienības kaimiņu reģionos;
- treškārt, jāpabeidz iestāšanās process Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā;
- ceturtkārt, jāsekmē ārējās ekonomiskās attiecības un jaunu tirgu apgūšana.

Godātie deputāti, cienījamās deputātes!

Runājot par Latvijas drošību, ir jārunā skaidra valoda. Pēdējie gadi ir spilgti iezīmējuši faktu, ka mūsu austrumu kaimiņš ir revizioniska lielvara, un ir gatavs lietot militāru spēku savu ambīciju aizstāvēšanai, mainot neatkarīgu valstu robežas kā Krimas pretlikumīgās aneksijas gadījumā.

Tādēļ Latvijas interesēs ir stiprināt NATO kolektīvo aizsardzību un atturēšanas politiku. Tās pamatā ir NATO reaģēšanas spējas un militārā klātbūtne mūsu reģionā. Tikai efektīva un pārliecinoša atturēšanas politika nodrošina mūsu valsts neatkarību. Sabiedroto militārā klātbūtne ir jebkuras veiksmīgas atturēšanas politikas neaizvietoājama sastāvdaļa.

Par šiem jautājumiem šogad spriedis NATO samitā Varšavā, kas ir galvenais notikums drošības politikas jomā un kam rūpīgi gatavojas Latvijas ārlietu un aizsardzības dienesti.

NATO Varšavas samitam ir jālemj par šādiem jautājumiem:

pirmkārt, par ilgstošu un vērā ņemamu sabiedroto klātbūtni Baltijā. Samitā ir jālemj par efektīvākas vadības sistēmas izveidi, kas spēj nekavējoties atbildēt uz jebkuru provokāciju;

otrkārt, par krīžu pārvarēšanu un hibrīdkara novēršanas stratēģijas tālāku attīstību. Pateicoties Latvijas aktīvajai iesaistei, izstrādāta un decembra sākumā ārlietu ministru līmenī apstiprināta NATO hibrīdkara stratēģija. Tā attiecina kolektīvās aizsardzības garantijas, tostarp efektīvu sabiedroto atbalstu jebkurai dalībvalstij jebkurā hibrīdkara fāzē;

treškārt, jālemj par NATO sadarbības stiprināšanu ar Somiju un Zviedriju. Tas ne tikai veicina NATO un šo partnervalstu drošību, bet arī uzlabo drošības klimatu Baltijas jūras reģionā. Tādēļ Latvija turpinās atbalstīt gan aktīvāku NATO politisko dialogu, gan ciešāku praktisko sadarbību ar Somiju un Zviedriju kopīgu militāro un krīžu vadības mācību jomā;

ceturtkārt, jāspriež par "NATO atvērto durvju politiku", ko Latvija nemainīgi atbalsta un kura palīdzēja Latvijai iestāties NATO 2004. gadā. Tas palielina mieru un drošību Eiropā šodien. Lēmums sākt NATO iestāšanās sarunas ar Melnkalni apliecina ne tikai NATO neaizstājamo lomu Eiropas drošībā, bet arī atvērto durvju politikas turpināšanu un nozīmi mūsdienās.

Latvija turpinās veicināt Gruzijas Eiroatlantiskās integrācijas procesu, sniedzot gan politisku, gan praktisku atbalstu.

Vienlaikus ar gatavošanos Varšavas samitam Latvijai ir jāturpina veikt savi mājas darbi gan aizsardzības finansēšanas, gan iekšējās drošības jomā.

Vēlos vēlreiz stingri apliecināt, ka Amerikas Savienotās Valstis ir Latvijas galvenais stratēģiskais partneris un uzticams sabiedrotais.

Esam pateicīgi mūsu ASV un Kanādas, kā arī Eiropas sabiedrotajiem, kas piedalās gan NATO mācībās mūsu reģionā, gan Baltijas gaisa telpas patrulēšanas misijā, tādējādi demonstrējot patiesu solidaritāti.

Pērnais gads apliecina, ka starptautiskā terorisma radītie riski ir aktuāli ne tikai attālos pasaules reģionos, bet arī Eiropā. Par šo risku pastāvīgo klātbūtni 2015. gadā atgādināja barbariskie terorakti Parīzē un Kopenhāgenā. Latvijas nacionālās drošības intereses prasa iesaisti vienotā terorisma apkarošanas politikā kopā ar Latvijas sabiedrotajiem.

Pateicoties Latvijas ekspertu ieguldījumam, prezidentūras laikā izdevās panākt vienošanos par Eiropas Padomes Terorisma novēršanas konvencijas Rīgas papildprotokola parakstīšanu. Papildprotokols izstrādāts, lai novērstu agrīnas terorisma izpausmes, paredzot kriminālatbildību par dalību teroristiskā grupā vai ceļošanu uz ārvalstīm terorisma nolūkos, šādas apmācības saņemšanu, braucieni finansēšanu un organizēšanu.

Godātie deputāti!

Krievijas agresija Ukrainā parādīja izaicinājumus, kuriem starptautiskā sabiedrība nebija gatava. Tas bija informatīvais karš, kas norisinājās vienlaikus ar Krievijas militāro operāciju Krimā un turpinās Ukrainas austrumos.

Informatīvais karš nav viegli uzvarams. Taču atbilde uz šo izaicinājumu prasa visas sabiedrības iesaisti: tās pamatu pamats ir mūsu sabiedrības informētība par faktiem, spēja tos kritiski izvērtēt un diskutēt savā starpā. Jau ilgi diskutējam par mediju lomu Latvijā. Pēdējo gadu notikumi pasaulē un Eiropā rāda, ka neatkarīgu, kvalitatīvu mediju stiprināšana ir gan mūsu demokrātijas brieduma, gan arī valsts drošības jautājums. Tam jāpievēršas, aktivizējot dialogu starp politikas veidotājiem un mediju jomas profesionāļiem. Un tas nav iedomājams bez pienācīga finansējuma. Aicinu arī aktīvāk meklēt risinājumus, kā mediji, jo īpaši sabiedriskie mediji, varētu uzrunāt pēc iespējas plašākas auditorijas, tajā skaitā arī jauniešus un mazākumtautības.

Priecē, ka žurnālisti un mediju profesionāļi pērn nodibināja Baltijas Mediju izcilības centru, kam būs svarīga loma žurnālistikas kvalitātes celšanā Baltijas un Austrumu partnerības valstīs.

Latvijas ieguldījums NATO stratēģiskās komunikācijas spējās ir Rīgā bāzētais NATO Stratēģiskās komunikācijas izcilības centrs.

Dāmas un kungi!

2016. gads būs nopietns pārbaudījums Eiropai. Savulaik izvirzītā ideja par Eiropu kā vienotu, brīvu un drošu mājvietu, kas integrācijas procesu rezultātā īstenojusies Eiropas Savienībā, šobrīd ir nopietni apdraudēta. Migrācija, vienota valūta un pārvietošanās telpa, strukturālās problēmas, terorisms, izaicinājumi Eiropas austrumu un dienvidu kaimiņu reģionos, rada jautājumus par Eiropas Savienības nākotni.

Pēdējā gadā bieži runāts par Eiropas Savienības beigu sākumu, par civilizāciju karu un Eiropas norietu.

Ir jāatzīst fakts, ka pērn daudzos gadījumos Eiropas Savienība uz pasaulē notiekošajiem procesiem ir reaģējusi novēloti. Eiropas Savienības līderības loma pasaules globālajos procesos nav pietiekami pamanīta. Turklāt ir līderības krīze pašā Eiropas Savienībā.

Eiropas Savienības pilsoņi pamatoti vēlas saņemt skaidras atbildes uz daudziem jautājumiem, piemēram, kā uzlabot Eiropas Savienības sociālekonomisko attīstību un globālo konkurētspēju, kāds ieguvums būs Eiropas Savienības iedzīvotājiem no Transatlantiskās tirdzniecības un investīciju līguma jeb TTIP un kāda būs turpmākā Eiropas Savienība migrācijas politika.

Eiropas Savienības pamatā ir kopīgas vērtības, uzticība un spēcīgas institūcijas. Diemžēl daudzie izaicinājumi ir radījuši gan

uzticības, gan vērtību, gan institūciju krīzi. Eirozonas pārvaldība, migrācija, savstarpējā negatīvā Eiropas politiku retorika, liderības trūkums gan Eiropas, gan nacionālo valstu līmenī apdraud Eiropas Savienības pastāvēšanu.

Eiropas Savienība var atgūties, ja kļūs par efektīvu kopējās politikas, tai skaitā kopējās ārējās un drošības politikas īstenotāju. Un Eiropas Savienībai ir jābūt par gadsimtiem kaldu Eiropas vērtību telpas aizstāvi, kuras pamats ir demokrātija, cilvēktiesības un likuma vara.

Spilgts apliecinājums Eiropas Savienības krīzei ir migrācija. Pagājušais gads skaidri izgaismoja faktu, ka migrācijas krīze Eiropas Savienībā neviena valsts nevar atrisināt viena pati. Taču joprojām neesam gatavi saskaņotai un vienotai rīcībai.

Šī krīze ir metusi izaicinājumu Eiropas Savienības vērtībām. Līdz šim Eiropas Savienība un Eiropas valdības, un iedzīvotāji demonstrējuši savu labo gribu, atvērtību un solidaritāti attiecībā uz patvēruma meklētājiem no trešajām valstīm.

Mēs esam atvērta sabiedrība, taču sagaidām, ka tiek respektētas Eiropas vērtības. Vardarbība, necieņa pret sievietēm, Eiropas Savienības vērtību nerespektēšana nav pieņemama!

Nav pieņemami, ka tie, kuriem pasniegta palīdzīga roka un dots patvēruma, agresīvi uzspiež svešas tradīcijas un pasaules uzskatus. Ja Eiropas atvērtība un gadsimtos iesakņotās Eiropas vērtības netiek cienītas, tad mums ir attiecīgi jāreaģē.

Migrācijas krīze ir devusi vaļu arī galēji labajām partijām sludināt atklātu rasismu un ksenofobiju. Daudziem politiķiem šis šķiet vienkāršākais veids, kā audzēt savus politiskos reitingus. Arī šis ceļš nozīmē Eiropas zaudēšanu un vēlmi atgriezties baisajā pagātnē.

Eiropas Savienībai, *pirmkārt*, ir jāsniedz reāls un taustāms ilgtermiņa risinājums šīs migrācijas cēloņiem, īpaši pievērsties politiskās, ekonomiskās un sociālās situācijas stabilizācijai Eiropas Savienības kaimiņu reģionos.

Otrkārt, ir jāpastiprina reāla cīņa ar noziedzīgiem grupējumiem, kas organizē cilvēku pārvadāšanu.

Mums arī ir jāīsteno konkrēta un efektīva Eiropas Savienības atpakaļ atgriešanas politika jeb mehānisms to imigrantu, kas nekvalificējas bēgļa statusam, atgriešana izcelsmes valstī.

Visām Eiropas Savienības dalībvalstīm ir jāstiprina kopējā Eiropas Savienības ārējā robeža. Latvija pildīs līdz šim Eiropas Savienības ietvaros uzņemtās saistības attiecībā uz personām, kam nepieciešama starptautiska aizsardzība, taču tālāka bēgļu uzņemšana ne Eiropas Savienībā, ne Latvijā nav iespējama, jo redzam, ka netiek reāli risināti šie jautājumi.

Godātie deputāti!

Pastāv vēl viens Eiropas Savienības pastāvēšanai būtisks jautājums: par Lielbritānijas dalību Eiropas Savienībā. Lielbritānija ir būtisks Latvijas domubiedrs un sabiedrotais ekonomikas un drošības politikas jomā, tādēļ mūsu interesēs ir spēcīga Lielbritānija vienotā un spēcīgā Eiropas Savienībā.

Latvija turpinās uzstāt uz principu "vienoti dažādībā" ievērošanu, kas respektē dalībvalstu atšķirīgās kultūras, vēstures pieredzes un konstitucionālās uzbūves. Mums ir jāatrod veids, kā ievērot dažādu valstu intereses, vienlaikus stiprinot Eiropas Savienību.

Spēcīgas ekonomiskās izaugsmes atjaunošanās Eiropas Savienībā ir priekšnosacījums arī Latvijas ekonomiskajai izaugsmei.

Esmu gandarīts, ka Latvijas prezidentūras laikā tika panākta vienošanās par Eiropas Stratēģisko investīciju fondu, kas veicinās investīciju piesaisti Eiropas Savienības ekonomikai līdz pat 315 miljardiem eiro. Tas, kā mēs spēsim izmantot šo iespēju, ir atkarīgs no mums pašiem.

Latvija atbalsta aktīvu Enerģētikas Savienības izveidi, kas ietver visus piecus elementus: enerģētikas drošība, solidaritāte un uzticība; pilnībā integrēts enerģētikas iekšējais tirgus; energoefektivitāte; ekonomikas dekarbonizācija; pētniecība, inovācijas un konkurētspēja.

Mūsu interesēs ir tālāka integrācija Eiropas enerģētikas un transporta sistēmās. Mūsu interesēs ir Eiropas Savienības vienotā tirgus attīstība. Mūsu interesēs ir stiprināt valsts eiropisko identitāti.

Dāmas un kungi!

Šogad ir arī Latvijas prezidentūras laiks Baltijas Ministru padomē, kuras laikā esam izvirzījuši vairākas prioritārās jomas – drošības stiprināšanu reģionā un transporta un enerģētikas infrastruktūras attīstību.

Runājot par Latvijas sadarbību ar Baltijas jūras reģiona valstīm, vēlos vērst uzmanību, ka šogad Latvija no Dānijas ir pārņēmusi Baltijas valstu un Ziemeļvalstu sadarbības formāta jeb NB8 koordinēšanas pienākumus, par prioritātēm nosakot drošību, enerģētiku un stratēģisko komunikāciju. Kopīgiem spēkiem Baltijas valstis ir veikušas nozīmīgus soļus virzībā uz brīvu un funkcionējošu gāzes un elektrības tirgu izveidi.

Jau agrāk esmu paudis, ka Baltijas valstīm ir jāklūst par Eiropas Savienības vienotāju vārdos un darbos. Uzskatu, ka līdz šim Baltijas valstis izrādījušas līdzsvarotu un solidāru nostāju, un ir bijušas saprāta balss Eiropā.

Esmu gandarīts, ka Baltijas valstis uztur kopīgu un neatlaidīgu pozīciju NATO ietvaros gan attiecībā uz ilgtermiņa sabiedroto militārās klātbūtnes veicināšanu reģionā, gan NATO Gatavības rīcības plāna ieviešanu. Tāpat kā NATO ietvaros, arī Eiropas Savienībā Latvijai, Lietuvai un Igaunijai ir jābūt ar vienotu nostāju.

Latvijai ir būtiska arī vienota Eiropas Kaimiņattiecību politika, kas balstās uz individuālu pieeju un atbilst katras valsts interesēm. Austrumu partnerības Rīgas samits atkārtoti apstiprināja, ka Austrumu partnerība ir stratēģiska un ambicioza Eiropas Savienības politika, kas turpina attīstīties.

Īstenojot Rīgas samita lēmumus, ir jāveic virkne nākamo soļu Austrumu partnerības jomā. Darbs pie Ukrainas, Gruzijas un Moldovas Asociācijas līgumu ieviešanas ir galvenā prioritāte, jo nodrošina šo valstu modernizāciju un ekonomisko attīstību.

Pagājušā gadā Latvijas un Ukrainas divpusējais politiskais dialogs un praktiskā sadarbība kļuva intensīvāka un plašāka, un Latvija sniedza atbalstu. Ukraina arī militāras agresijas apstākļos turpināja īstenot valsts kursu attiecībā uz tuvināšanos Eiropas Savienībai un neatlaidīgi strādāt pie daudzām valstij svarīgām reformām.

Esmu gandarīts, ka šogad ir īstenota Austrumu partnerības Rīgas samita politiskā apņemšanās, proti, ir uzsākta Eiropas Savienības un Ukrainas Padziļinātās un visaptverošās brīvās tirdzniecības līguma īstenošana. Ir sasniegts arī gaidītais progress vīzu liberalizācijas ceļā.

Vēlos atkārtoti paust, ka Latvija konsekventi turpinās Krimas pussalas nelikumīgas aneksijas neatzišanas politiku. Krima ir Ukraina! Latvijas atbalsts Ukrainas suverenitātei, teritoriālajai nedalāmībai un reformu procesam, būs nemainīgs.

Ukrainai šis ir izšķirošs gads reformu procesa īstenošanā. Gan Ukrainas sabiedrība, gan arī mēs sagaidām izrāvienu valsts pārvaldes reformu īstenošanā, cīņā ar korupciju un ekonomikas atjaunošanā. Tikai stipra Ukraina spēs tikt galā ar visiem izaicinājumiem. Mēs esam daudz palīdzējuši un esam gatavi arī turpmāk palīdzēt mūsu draugiem.

Ar bažām sekojam nesenajiem notikumiem Moldovā. Jaunajai valdībai ir jāspēj ieviest nepieciešamās reformas, nodrošinot saviem iedzīvotājiem taustāmus ieguvumus. Moldovas kolēģi zina, ka var paļauties uz Latvijas atbalstu reformu īstenošanas procesā.

Latvija ir uzticams Gruzijas draugs un sabiedrotais ciešākai integrācijai Eiropas Savienībā. Prieccē Gruzijas vīzu liberalizācijas procesa noslēgums ar Eiropas Savienību, kas Gruzijas sabiedrībai sniedz praktisku atbalstu ceļā uz Eiropas Savienību.

Turpinot Austrumu partnerības politikas īstenošanu, Armēnija un Azerbaidžāna ir svarīgi partneri. Šogad ir svarīgi uzsākt darbu pie jauna Eiropas Savienības un Armēnijas ietvarlīguma. Ir jāspēj vienoties par jauna līguma ietvaru ar Azerbaidžānu.

Tāpat ir jāstiprina Eiropas Savienības - Baltkrievijas divpusējā sadarbība, atbalstot Baltkrieviju iestāšanās procesā Pasaules Tirdzniecības organizācijā, un tās sadarbību ar starptautiskajām finanšu institūcijām. Vienlaikus Latvija aicina turpināt Baltkrieviju

spert nākamās saules demokrātijas un cilvēktiesību normu stiprināšanā.

Cienījamās dāmas un godātie kungļi!

Vērtējot situāciju kaimiņos, pērn Eiropas Savienības – Krievijas attiecības turpināja ietekmēt 2014. gadā Krievijas izraisītais konflikts Ukrainā un Krimas pretlikumīgā aneksija. Arī 2016. gadā gan Latvijas, gan Eiropas Savienības – Krievijas attiecību dinamiku turpinās ietekmēt Krievijas īstenotā politika.

Lai arī mūsu uzņēmējiem ir daļēji aizvērts Krievijas tirgus, kopējie Latvijas eksporta apjomi ir pieauguši. Esam spējuši palīdzēt uzņēmējiem pārorientēties un apgūt jaunus tirgus.

Runājot Eiropas Savienības un Centrālāzijas attiecību kontekstā, vēlos vērst uzmanību, ka Latvijas ārpolitiskās intereses Centrālāzijas reģionā ir saistītas ar reģionālās drošības un stabilitātes stiprināšanu, transporta un tranzīta savienojumu attīstīšanu un modernizāciju.

2016. gadā Latvijas ārpolitika Centrālāzijas virzienā fokusēsies uz aktīva starpvalstu dialoga uzturēšanu un iesāktās sadarbības turpināšanu. Tam palīdzēja Latvijas prezidentūras devums jaunās Eiropas Savienības – Centrālāzijas stratēģijas apstiprināšanā.

Godātie deputāti!

Šogad Latvija ir apņēmusies pabeigt iestāšanās procesu Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā jeb OECD, kas sekmēs ārvalstu tiešo investīciju pieaugumu, un Latvija kļūs pievilcīgāka investoriem un ārvalstu uzņēmējiem. Kādēļ iestāšanās šajā organizācijā Latvijai ir svarīga?

Pirmkārt, pievienošanās OECD pozitīvi ietekmē starptautisko kredītreitingu, kas savukārt pozitīvi ietekmē procentu likmi, par kādu valdība un uzņēmumi var piesaistīt finansējumu. Tādējādi samazinās valsts parāda apkalpošanas izmaksas, bet uzņēmējiem paveras jaunas attīstības iespējas.

Otrkārt, Latvija kļūs ekonomiski atpazīstama valstis, ar kurām līdz šim ekonomiskajā sadarbībā nav pilnībā izmantots viss potenciāls. OECD dalībvalsts statuss nodrošinās lielāku uzticību Latvijas ekonomikas potenciālam un investīciju drošībai.

Treškārt, OECD dalībvalstīm ir augstāki standarti attiecībā uz starptautisko uzņēmējdarbību, finanšu darījumiem, korporatīvo pārvaldību un korupcijas apkarošanu starptautiskajos biznesa darījumos. Tas neapšaubāmi stimulēs arī standartu uzlabošanu Latvijā un dos konkrētus ekonomiskos ieguvumus.

Lai gan iestāšanās sarunas sasniegušas noslēguma fāzi, šobrīd Latvijai ir nepieciešams uzrādīt labāku progresu, īpaši jomās, kas skar kukuļošanas apkarošanu starptautiskajos biznesa darījumos un valsts kapitālsabiedrību pārvaldi.

Viens no Latvijas ārpolitikas uzdevumiem ir sekmēt mūsu valsts ārējās ekonomiskās attiecības un jaunu tirgu apgūšanu.

Ārlietu ministrija aizvadītā gada laikā ir turpinājusi atbalstīt Latvijas uzņēmējus jaunu eksporta tirgu apgūšanā, īpašu akcentu liekot uz pārtikas nozares tirgus pārorientēšanu no Krievijas uz jauniem tirgiem Eiropā un Āzijas valstīs.

Kopīgu pūļu rezultāts ir 19 jauni eksporta tirgi Latvijas zemniekiem un pārtikas ražotājiem. Īpaši jāatzīmē uzsāktais Latvijas piena produktu eksports uz Ķīnu.

Jau šobrīd varam skaidri teikt, ka sevi apliecinājusi jaunu diplomātisko pārstāvniecību atvēršana Āzijas valstīs. Kopš vēstniecības atvēršanas trīskāršojies Latvijas eksports uz Apvienotajiem Arābu Emirātiem. Pirmajās nedēļās kopš pirmā diplomāta nosūtīšanas uz Dienvidkoreju noslēgti arī pirmie Latvijas uzņēmumu līgumi ar Dienvidkorejas partneriem augsto tehnoloģiju jomā. Latvijas augstskolas un tīro tehnoloģiju klasteris sevi sekmīgi piesaka Indijas tirgū.

2016. gads būs lielo iespēju gads sadarbībai ar Ķīnu. Vairāku gadu garumā Ārlietu dienests ir veltījis pastiprinātu uzmanību attiecību veicināšanai ar Ķīnas Tautas Republiku. Pagājušā gada nogalē panācām to, ka nākamais 16+1 jeb Ķīnas, Centrālās un

Austrumeiropas valstu samits notiks Rīgā, kā arī Latvija būs koordinējošā valsts transporta un loģistikas jomā. Tas nozīmē, ka 16+1 formāta ietvaros šī gada rudenī Latvijā viesosies Ķīnas premjerministrs ar vairākiem desmitiem Ķīnas vadošo uzņēmumu pārstāvjiem. Būtisks priekšnosacījums katras nozares sekmēm sadarbībā ar Ķīnu ir vienota piedāvājuma izstrāde. Tas attiecas gan uz transporta un loģistikas nozari, gan arī uz infrastruktūras projektiem un ražojošajiem uzņēmumiem.

Godātie deputāti!

Vēl šogad ceram redzēt progresu sarunās par Transatlantiskās tirdzniecības un investīciju partnerības nolīgumu starp ASV un Eiropas Savienību, kas nākotnē ļaus stiprināt Latvijas sociālekonomisko drošību un piedāvās alternatīvus eksporta tirgus un investīciju avotus šodienas nedrošajā pasaulē.

Mēs sagaidām, ka nolīgums nodrošinās labākus konkurētspējas apstākļus Eiropas Savienības ražotājiem un tajā tiks ņemtas vērā Latvijas intereses attiecībā uz sensitīviem ražošanas un pakalpojumu sniegšanas sektoriem un produktiem.

Tādējādi tirdzniecības saišu ar ASV padziļināšana un Ķīnas tirgus tālāka apguve līdz ar ES vienotā tirgus attīstību veido trīs pamatvirzienus mūsu šī gada darbā ārējās tirdzniecības iespēju paplašināšanai.

Godātie deputāti!

Bieži vien labākie Latvijas uzņēmumu aģenti un palīgi ārvalstu tirgos ir mūsu pašu tautieši. Par šo apstākli nācās pārliecināties Otrajā Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forumā pērnā jūlijā Rīgā.

Forums spilgti izgaismoja mūsu klaida tautiešu neizmantoto intelektuālo potenciālu. Tādēļ vēlos pateikt lielu paldies visiem tautiešiem ārvalstīs, kuri turpina saglabāt saikni ar Latviju, kopj un uztur latviešu valodu un tradīcijas, un sniedz būtisku, ekonomisku un intelektuālu piensumu mūsu valstij.

Līdz ar Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā pasaule ir kļuvusi vēl atvērtāka un daudzi Latvijas iedzīvotāji, katrs savu iemeslu vadīti, ir izmantojuši iespēju brīvi pārvietoties. Pēdējās divās desmitgadēs no Latvijas ir emigrējuši vairāk nekā 210 000 mūsu valsts iedzīvotāju. Latvijas pilsoņi dzīvo vairāk nekā 120 pasaules valstīs. Latviešu diaspora pasaulē, kas pēc Otrā pasaules kara izceļoja no Latvijas, un jaunā emigrācija pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas ir mūsu valsts būtiska daļa, kuras potenciāls nav pietiekoši novērtēts.

Lai nodrošinātu saikni ar Latviju, diplomātiskais un konsulārais dienests šogad turpinās veicināt latviešu valodas un kultūras izplatību pasaulē, kā arī atbalstīs jaunu iespēju meklēšanu ekonomikas un inovāciju jomā.

Godātie deputāti!

Satversmes tēvi mūsu pamatlikumā ir ielikuši noteiktu izpratni un attieksmi pret vērtībām, kas ir Latvijas valsts izveidošanas pamatā un veido mūsu valsts identitāti. Līdz šim Latvijas valsts ir godājusi cilvēka cieņu un tās brīvības, kas raksturo ikvienu mūsdienīgu un demokrātisku valsti. Pašlaik Latvijā tās ir ļoti pašsaprotamas vērtības, taču pieaugošā naida un vardarbības pasaulē tās var viegli pazaudēt. Aicinu arī turpmāk aizstāvēt mūsu valsts vērtības un intereses, lai veicinātu demokrātiju, mieru un drošību vienotā Eiropā.

Izsaku cerību, ka šīs dienas debātes par ārpolitiku un Eiropas lietām, kuras notiek Latvijas *de iure* atzīšanas 95. gadadienā, būs konstruktīvas un sniegs jaunus ierosinājumus Latvijas ārlietu dienesta turpmākajam darbam!

Lai mums izdodas! Paldies par uzmanību!

 [Ārlietu ministra ikgadējais ziņojums par paveikto un iecerēto darbību valsts ārpolitikā un Eiropas Savienības jautājumos 2015. gadā](https://www.mfa.gov.lv/lv/jaunums/arlietu-ministra-edgara-rinkevica-uzruna-saeimas-arpolitikas-debates-2016-gada-26-janvari)

<https://www.mfa.gov.lv/lv/jaunums/arlietu-ministra-edgara-rinkevica-uzruna-saeimas-arpolitikas-debates-2016-gada-26-janvari>

